

IGA RAAMATUKOGU JUURDE KODULOORING

Koduloo uurimistöö on seniajani olnud tööõiguks, millele meie kultuuriasutused maal ei ole peaaegu üldse tähelepanu pööranud. Me korraldame rahvapidusid vanadel linnustel ja hiemägedel, harva aga tunneme huvi nende ajalooliste paikade vastu. Kolhoosid organiseeriti meie vabariigis alles kuueksime aasta eest, meie aga ei mäleta enam õieti isegi, kuidas see suur poliitilise lähtsusega murrang ühes või teises paigas toimus.

Need ja paljud teised taolised küsimused olid meil tihti jutuaineks, kui kohaliku raamatukogu juhataja sm. Lundi, «Ühenduse» kolhoosi komsomoli-algorganisatsioonisekretäri sm. Antau ja rahvamaja mõne teise aktivistiga arutasime töö laiendamise võimalusi. Et oma mõtteid viia tegelikkusesse, tulime ühisele otsusele organiseerida kodulooring. Kasutada oli meil Kultuurharidustöö Metoodilise Keskkabineti juhend. Kui aga sellest ei piisanud, pöörduime Rakvere Rajoonidevahelise Koduloomuuseumi poole. Viimane pakkus meile igakülgselt abi.

Moodustasime algul ühe sektsiooni ja võtsime esimeseks ülesandeks hakata koostama «Ühenduse» kolhoosi kroonikat. Ülesande lahendamise nõnda, et andmed ajavahemiku kohta 1949.—1955. aastani saame kolhoosi arhiivimaterjali järgi, edasi aga räägib juba tegelik elu ise. See sektsioon on meil neljalikmeline. Sektsiooni vanemaks olen mina, liikmeteks aga «Ühenduse» kolhoosi kontoritöötajad Paas, Raudla ja Palgi, kelle abiga on vajaliku materjali saamine kerge. Hiljuti valmis meil kahesajaleheküljeline album, millesse hakkame kroonikat kirjutama. Koostatud on ka plaan fotode tegemiseks kolhoosis, sest sissekanded albumis illustreerime fotodega. Praegu on käsil vajalike andmete hankimine. Kui andmed on saadud ja süstematiseeritud, hakkame neid kandma albumi. Albumi dekoratiivsel kujundamisel abistas meid jällegi koduloomuuseum.

Kui nägime, et ühes sektsioonis on eeldused tööks loodud, otsustasime ringi tööd laiendada ja moodustasime kommunistlike noorte

baasil juurde teise sektsiooni. Viimane tegeleb kommunistliku noore Juta Antau juhtimisel teise kroonikakogu koostamisega. See album, mis kannab pealkirja «Pildikesi minevikust», kujuneb mälestustekoguks, mille koostame kohapeal kogutud jutustuste järgi. Albumi esimesed leheküljed on juba korrigeeritud ja siit loeme:

«Teie, noored, lähete tööle ja võtate võleivad kaasa kunstipärases kandekotis. Kui aga mina poisikesena mõisas teopäevi tegin, läksin, seljas kasetohust pununud märss ja kaenla all puust lähker piimaga. Kui aga 1905. aasta revolutsioonilaine oli üle maa käinud, hakkas töömees oma selga ikka julgemini sirgu ajama. Kord hommikul mõisa minnes sidusid poisid märssid paelaga jala külge ja vedasid järele. Parunile aga ütlesid paljutähendavalt, et ei ole neid enam tuju seljas kanda.»

Nii jutustas meile kolhoosnik Julius Toombu oma noorpõlvest.

Sellelaadilisi lugusid on aga varuks paljudel kodukolhoosi tublidel tööinimestel. Meie noortel on vaja need mälestused ainult üles kirjutada ja valmis on terve kodukandi ajalugu. Sektsiooni tööst võtavad osa kohalikud noored Maie Tomband, Ilve Reisman, Mai-Lii Süda jt.

Lähemal ajal on plaanis veel kolmanda sektsiooni moodustamine, kes kevadel hakkab tegelema koduümbruses kasvavate taimede kogumisega. Sektsiooni vanemaks on Varangu 7-klassilise kooli õpetaja Hilda Sildmaa. Selle sektsiooni tööle on võimalus kaasa tömmata ka kohaliku kooli naturaliste.

Kuigi Varangu rahvamaja juurde organiseeritud kodulooring töötab alles mõnda kuud ja midagi ulatuslikumat ei ole veel jõutud saavutada, võib siiski ütelda, et nimetatud ringi töö kujuneb väga mitmekesiseks ja huvitavaks. Meie uue ürituse populariseerimiseks on teise kvartali tööplaanis loeng teemal «Mida jutustavad ajaloolised mälestusmärgid», Rakvere Rajoonidevahelise Koduloomuuseumi ühiskülastamine ja teisi üritusi.

Seniste tähelepanekute põhjal võin öelda, et kodulooringi organiseerimiseks on eeldused kõigis meie rajooni rahvamajades.

H. TOOMBU,

Varangu rahvamaja juhataja